

Gunnar Nygårds tale på Skogvang 1. mai 2019

Gode venner og sambygdinge, gratulerer med dagen!

Ordet fellesskap blir mye brukt i dag. For meg er det mer enn en tom frase. Jeg kjenner fellesskapet her jeg står nå.

Arbeiderbevegelsen har – stein på stein – møysommelig bygd opp velferdsstaten og felleskapsordningene som gjør at Norge er kanskje verdens beste land å bo i. Nå river høgreregjeringen ned velferdsordninger som vi har kjempet fram – stein etter stein. Bygde-Norge nedprioriteres; lokaldemokratiet svekkes, politiet sentraliseres og fjernes fra folk, offentlig infrastruktur som jernbanen privatiseres, splittes opp og selges til utlandet.

Nå må vi på venstresida stå i hopes, både på landsbasis og i Nord-Odal. Jeg gleder meg over at mitt eget parti er i vekst. Sjølsagt hadde det beste vært at SV fikk rent flertall i Nord-Odal. Dessverre er det lite realistisk. Men vi har tro på at vi i samarbeid med andre gode politiske krefter kan bidra til at bygda vår blir et enda bedre sted å leve og virke i, for alle aldersgrupper.

Vi trenger røde flertall i landets kommuner for å bekjempe høgrepolitikken til Erna, Siv, Trine og nå også Kjell Ingvold. Vi trenger politikere som er på lag med vanlige folk, ikke med de på toppen; som er på lag med fagbevegelsen, ikke direktørene; på lag med mennesker, ikke markeder. Det er SV. I høst kan vi velge å kjempe for det fineste med Norge. Sammen kan vi ta kampen for å bevare sterke felleskap og små forskjeller.

Erna og Siv har alltid råd til skatteletter til de med mest fra før, men aldri råd til å hjelpe dem som trenger det mest. Regjeringas økonomiske politikk tjener markedet og de rikeste, samtidig som støtteordningene for de som sliter mest blir redusert.

Det er fristende å nevne SAS-direktøren, Rickard Gustafson. I 2012 var det krise i flyselskapet. Det var like før det gikk konkurs. Gustafson gikk med på å kutte årslønna med 20 prosent, fra 10 til 8 millioner svenske kroner. Men i perioden 2015 til 2018 har han fått økt lønna igjen til 11 og en halv million svenske kroner, 30 %.

Det er ikke lett å skjønne at det å få *mindre* penger skal motivere folk som allerede har lite til å komme seg i jobb, mens er det omvendt i den andre enden av inntektsstigen: Her er argumentet at *mer* penger, i form av gode lønnsavtaler, bonuser og pensjonsavtaler, skal få folk til å stå på litt ekstra.

Slik situasjonen i kongeriket Norge er for tida, kan ikke vi som lokalpolitikere bestemme kursen alene. Vi er underlagt og prisgitt ei regjering som bevisst øker overføringene til store, gjerne sammenslåtte kommuner, på bekostning av mindre landsens kommuner som Nord-Odal. Regjeringa kutter i inntektene våre – som eiendomsskatten – uten å gi noen form for kompensasjon. Vi kan si mye om eiendomsskatt og

sosial rettferdighet, men penga går til nødvendige formål i fellesskapet, som barnehager, skole og eldreomsorg.

Økonomien er stram. Derfor vil SV være forsiktig med å gi konkrete løfter, men vi vil legge tydelige premisser for hvilke vegvalg vi bør ta i åra som kommer. Noe av det viktigste er at Nord-Odal får bestå som egen kommune. Men jeg er redd kampen ikke er over, ikke minst hvis den blåblå regjeringa får fortsette.

For oss i SV, og der vet jeg at Arbeiderpartiet er enig, er det viktig at vi nå ser oss råd til å satse og investere i framtida. Vi må satse og gjøre kommunen mer attraktiv for nye innbyggere. Det betyr at vi må legge til rette for barnefamilier med gode barnehager og skoler. Jeg gleder meg til å følge byggingen av den nye, flotte barnehagen i Mo. Vi må ha et attraktivt bygdesentrum med stor aktivitet. Vi må opprettholde det utrolig mangfoldige og rike tilbudet vi har i dag innenfor idrett og kultur. Vi må ha et godt utbygget fibernett for både private og næringsdrivende. Her er vi forresten kommet langt! Vi må sørge for å ha rimelige boliger til leie og senere eie, slik at yngre og de som ikke har så god økonomi også kan komme seg inn på boligmarkedet. Vi må være aktive i markedsføringa av de nye næringstomtene som nå bli klargjort på Granerud. Vi må sørge for at den kommende vindkraftutbygginga blir så gunstig som mulig for kommunen.

Vi må leite fram nye muligheter; vi må minne oss om at vi faktisk har det svært bra i Nord-Odal. Det skjer utrolig mye positivt i bygda for tida. Vi må ganske enkelt bli flinkere til å framsnakke bygda vår.

Noe av det viktigste for meg og for SV er å bidra til å dempe prestasjonspresset og tendensen til økende psykiske problemer blant ungdom. Vi vil ha færre tester og bedre faglige valgmuligheter i ungdomsskolen, og vi vil prioritere å styrke helsetilbudet for de unge i bygda. Dessverre sliter altfor mange unge med ringvirkninger av markedskreftenes frie spill der konkurransepresset er enormt. Kravene til perfektjon både på skole og i fritida går ut over den psykiske helsen hos altfor mange unge.

Kanskje det er på tide å senke krava, kanskje det er på tide å godta at middels er mer enn godt nok? Kanskje det er et tegn på styrke og mot å kunne vise svakhet?

Mobbing og trakassering er fortsatt en utfordring, ikke bare i skolen, men i hele samfunnet. Mennesker stemmes ut, de fryses ut og mobbes både på arbeidsplassen, i tradisjonelle media, i kommentarfelte i nettaviser og i de såkalt sosiale media på Internett. Vi trenger en holdningsendring i hele samfunnet – ikke minst blant oss voksne.

Vi vil ha et samfunn som er bygd på toleranse og mangfold: Alle skal ha frihet og trygghet til å være den de er og elske den de vil uten fare for å bli diskriminert eller trakassert. SV vil bekjempe all diskriminering av seksuelle orienteringer, kjønnsuttrykk og kjønnsidentiteter. I et likestilt samfunn kan alle åpent leve ut sin identitet, kjærlighet, seksualitet og sine kjønnsuttrykk.

Regjeringa og partiene på høgresida vil at markedsprinsipper skal styre velferden. Det er godt dokumentert at velferdsprofitører tar store summer fra fellesskapet og tjener penger på dårligere vilkår for ansatte. Hensynet til inntjening og målstyring settes ofte over hensynet til mennesker. Penger går til formuer for noen få, framfor velferd for de mange. Omsorg skal ikke være butikk. Da må det handle om mennesker – ikke markeder.

Vi har lenge trodd at klassesamfunnet og løsarbeidersamfunnet var et tilbakelagt stadium i Norge. Der har vi dessverre tatt feil. Vi ser konturene av et kaldere Norge – med nye klasseskiller. Stadig flere av oss vil få problemer med å følge med på velstands- og vellykkethetskarusellen. Forskjellene er i ferd med å øke att.

Vi må vise at vi er gode sosialister. Det innebærer å gi avkall på goder som gavner oss sjøl og heller bidra til å hjelpe de som sliter mer, både i lokalsamfunnet, i landet vårt og ikke minst – internasjonalt.

Å bli vist tillit, og få tid og mulighet til å utøve et best mulig faglig skjønn i arbeidet er viktig for oss alle. De som jobber med mennesker skal ikke overstyres av rapportering og målstyring. Unødig testing og måling må fjernes. Gjennom samarbeid med fagforeninger om en tillitsreform i offentlig sektor vil SV sikre mer innflytelse og faglig frihet til de som jobber for fellesskapet. Vi får bedre offentlige tjenester når vi lytter til de ansatte, sikrer høy nok grunnbemanning, kompetanse og sørger for faste og hele stillinger. Det skal være nok folk på jobb for å ivareta både unger og pleietrengende. Vi vil arbeide for å få enda flere kommunale lærlingeplasser. Det er ikke minst viktig for å sikre framtidig kompetanse i helse og omsorg.

Engasjer deg! Kom med innspill om aktuelle temaer og saker som vi folkevalgte bør ta opp. Meld deg inn i et parti – på venstresida, sjølsagt. Skal vi gjøre Nord-Odal til en enda bedre kommune, trenger vi engasjerte innbyggere, også etter valget. Framtida skal vi bygge i hopes!

Vi må ikke glemme at første mai fra gammelt av er en internasjonal kampdag. Vi må ikke glemme å vise solidaritet med det palestinske folket, med flyktninger og med folk ellers i verden som er ofre for undertrykking og urettferdighet. Det er skremmende å følge utviklingen i flere europeiske land, der brune bevegelser vokser fram, og ikke minst i USA der presidenten fremmer hat og rasisme. Han er tatt for 10000 løgner og usannheter hittil i sin presidentperiode. Det er tragisk at vi også ser tilsvarende holdninger spre seg på sosiale medier i Norge, i enkelte politiske miljøer og på nettsteder som Resett.

Mer og mer av politisk debatt og valgkamp kommer til å utspille seg i sosiale medier. Det stiller store krav til oss på venstresida. Jeg er så gammel at folkeskikk, anstendighet og redelighet betyr mye. Vi skal være sannferdige, saklige og troverdige i vår argumentasjon. Vi skal bidra med faktabasert, seriøs informasjon og unngå usaklige personangrep, uansett hvor provoserende meningsmotstanderne framstår.

Vi på venstresida, den rette sida, må få verdiene og ideologien vi bygger på mer fram i lyset. Vi må vise hva som er bra med vår virkelighetsoppfatning, våre verdier og våre mål.

Jeg vil avslutte med diktet Tung tids tale av Halldis Moren Vesaas, skrevet i 1945. Det er like aktuelt i dag.

Det heiter ikkje: eg – no lenger.
Heretter heiter det: vi.
Eig du lykka så er ho ikkje lenger berre di.
Alt det som bror din kan ta imot
av lykka di, må du gi.

Alt du kan løfte av børa til bror din,
må du ta på deg.
Det er mange ikring deg som frys,
ver du eit bål, strål varme i frå deg!

Hender finn hender, herd stør herd,
barm slår varmt imot barm.
Det hjelper da litt, nokre få forfrosne,
at du er varm!

Kjære venner og sambygdingar: Fellesskapet tar vare på oss. Vi må ta vare på fellesskapet.